

ORATIO

In solenni Studiorum Instauratione

H A B I T A

*In Aula Maxima Collegii Neapolitani
Societatis JESU*

Quarto Nonas Novembris An. Rep. Salut. M. D. CC. XI.

A CAMILLO DE QUINTIIS

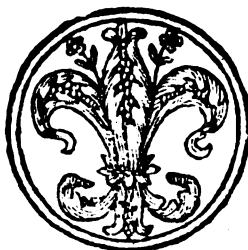
EJUSDEM SOCIETATIS

EXCELLENTISSIMIS DOMINIS

E L E C T I S

Ad Regimen Excellentissimæ URBIS
Neapolitanæ,

*Inter Hispaniæ Magnates Primi Ordinis adscriptæ
D I C A T A.*



NEAPOLI M. D. CC. XI.

Typis Felicis Mosca, Typographi Excellentissimæ Urbis Neap.
Jussu, & Sumptibus Excellentissimorum DD. Electorum.

SUPERIORUM PERMISSU.

Excellentissimis Dominis

D. FULVIO CARACCILO MONTIS SARDI DUCI.
D. PARTHENIO RUSSO.
D. HORATIO MUSCETTOLÆ MELITI DUCI.
D. FRANCISCO CAPANO .
D. FABRITIO RUFFO.
D. CAROLO CAPUANO.
D. JOSEPHO DE ANGELIS S. DONATI DUCI.

Electis ad Regimen Excellentis-
simæ URBIS Neapolitanæ,

*Inter Hispaniæ Magnates Primi Ordinis
adscriptæ*

CAMILLUS DE QUINTIIS SOC. JESU

Perpetuam Felicitatem .



*I quis fortè , Proceres Excellentissimi;
consilium hoc reprehendas , quòd mei penè
immemor vestrum audeam in conspectum venire , oeu-
los-*

A 2

losque laceffere; is profectò, si rem ipsam pueret, inde mihi veniam deberi sentiet, unde nonnulla metuenda reprehensio videbatur. Nam quæ retinere me debuit vestra ipsorum dignitas, atque amplitudo, eadem impulit, ac penè præfidentem effecit. Id enim vos ipsi, bonoris amplissimi beneficio, demandastis, cum mihi Moderatorum meorum imperio vim blandam, ut ita dicam, admovistis, ut Orationem vestrâ bac in Urbe pro solenni Studiorum Instauratione habitam prælo committerem; & quam publico conceperam bono, publici quoque juris quodammodo facerem. Hoc mihi quàm honorificum, tam supra votum; & quò non modò spem nullam, sed nè cogitationem quidem ipsam intendere ausus essem. Non enim is ego a naturâ, ut in aciem, solemque prodire velim, cum inter calones, ac lixas mihi vix literariis in castris sit locus. Nec me latebat, lucubrationem hanc meam, quam Adolescentium animos Majorum suorum exemplo, ac Patriæ in primis optime de Sapientiâ semper merita, ad literarum studia impulsurus protuleram, ejusmodi esse,

= quam non

(a) Multa dies, & multa litura cœrcuit, atque Perfectam decies non castigavit ad unguem, sed quam de musto propemodum fervidam, ac lacu tumultuarius oppleta tenebris mentis impetus dum vix parturiverat, peperit. Sed parendum omnino fuit, magisque laborandum ne minus obsequens apparerem, quàm ne parum prudens. Quamquam quid est quòd Orationis mea cultus, qui nullus profectò est, adeo jollicitum habeat, cum magnus a Vobis ipsis illi splendor accedat? Ita ut jam non suâ, sed vestrâ tantùm, cujus induit vultum, se se metiatur fortunâ. Animos gerit illa altiores, ac supra quàm Natalis conditio præstare queat, cum se perhumaniter a vobis excipi videat. Fluminum in morem, quæ fontis,
exci-

(a). Horat. in Arte.

excigui quidem, a quo originem suam traxere, penitus oblita, alveo tantum latissimo, quo subinde excipiuntur, se jactant. Materie igitur, quæ in germanâ inclita bujus, atque Excellentissimæ Urbis effigie versatur, materie, inquam, si minus arte felicior. Magnam mihi procul dubio, & si non eloquentia, obsequii tamen, atque observantiæ laudem vindicabo; maximaque mihi gloria erit eos præ ceteris veneratione prosequi, atque officiis, quacumque illa sint, demereri, in quos tot Superi congestere & Natura bona, & ornamenta Fortuna: Eorum gratiam aucupari, quos animus ad grandia quaque factus eo dignitatis attollit, ut singularem ipsam, ac summam generis claritatem virtute antecellant; demandatumque hoc administranda Reip. munus, majus suscipiendo, gerendoque faciant; adeo ut commissa isthac (a) Italicarum, ut Philippi Alexandrini utar testimonio, maxima Civitas sibi eorum (b) humeris attolli, atque augescere videatur: quod olim de Româ, Trajano imperante, Plinius Orator idem, & Consul. Ac mihi quidem vestri Ordinis majestatem intuenti, ea dignitas, splendorque Regiminis apparet, ut volens lubensque (c) Bernardi Tassijurem in verba, qui tantæ Urbis demiratus amplitudinem, in ipsam profectò perbellè cadere existimavit, quod (d) Pyrrho Epirotarum Regi de Romanorum Senatu interroganti Legati. Eâ quippe majestatis luce perfundor, ut de bac vestra Urbis Coronâ dici etiam queat, non privatorum hominum, sed Regum esse Confessum. Tanto igitur, nec immeritò, superbientem nomine, quod prima
præ-

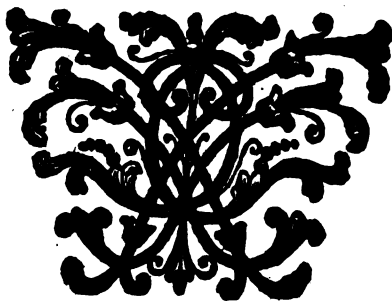
(a) Philip. Ferrari Alexandrinus in sua Topograph.

(b) Plinius in Panegy. Trajan.

(c) Bernardus Tassus in Dialogo contrâ Martellum italicè conscripto, cui titulus: Del Piacere onesto, quem in tertij parte Operum Torquati Tassij videre licet.

(d) Luc. Flor. lib. 1. cap. 18.

præfert in fronte, in publicam, vestramque lucem non timide prodeuntem Orationem banc sisto; Cui nempe Vos ipsi dumtaxat præsum facitis, splendoremque, quem de suo non habet, conciliatis. Vestro tegatur auspicio, quæ vestro prodit imperio. Quam per vos illa primò lucem aspicit; eadem per vos tuto fruatur; par enim est quibus oritur causis, iisdem rem quamlibet conservari. Erit hoc tributum veriùs, quàm munus: & levidensæ quamvis, perenne tamen, atque æternum obsequentis animi monumentum.



Nullam



*Nullum certius Neapolitanæ amplitudinis
quàm a Sapientiâ : nullum præcla-
rius Sapientiæ quàm a Nea-
poli testimonium .*

ORATIO.



Uod unum ad exornandam auspicatam
hanc redivivæ Sapientiæ celebritatem,
conciliandumque literarii laboris amo-
rem plurimùm valere opinamur ; il-
lud profectò esse arbitror quod non
sine incredibili gestientis animi vo-
luptate hodiernâ die contigisse mihi
gratulor , Proceres Nobilitatis æquè
ac virtutis insignibus ornatissimi .

Quid enim pro Sapientiâ de Majorum
instituto dicenti gratius accidat , quid potius voto cedat ,
quàm eam præclarissimorum hominum nancisci frequentiam ,
eam , summis dumtaxat Oratoribus parem , fortiri Coronam ,
quæ nullam vitæ , nullam famæ , generisque commendatio-
nem , quàm a literis , reputet ampliorem ? Quodnam ad elo-
quendum vehementius , ad impellendos Adolescentium ani-
mos diuturnâ jam oratione feriatos , acrius esse poterit im-
cita-

8
citamentum, quàm apud eos pro literis Orationem habere, qui magni nominis claritatem, avitæ originis decus, immortalitatem denique ipsam ab iis vel unice, vel præcipue sint consecuti? Atque cã mihi de causâ lætandum in primis, ac magnopere exultandum video, quòd verba pro Sapientiâ facturo, id mihi hoc loci, atque hac præsertim in Urbe contigerit, in quâ tam magna, tam ferax laudum seges suboriatur, ut nulli, vel rerum penitus imperito, atque ignaro, deesse possit quæ triumphet, atque exultet Oratio. Non hic adventitiis, ac peregrinum quiddam sonantibus contendendum argumentis: Non alienis delibanda e fontibus, quæ domi pleno, ut ajunt, alveo exundant. Atque id enim verò, id causæ profectò fuit cur provinciam hanc, ingenui viribus omnino imparem, non adeo invitus subeundam putarim. Etenim cum multa se se mihi objecerint, quæ me ab hoc aditu laudis, qui semper optimo cuique maximè patuit, jure prohiberent; Cum probè tenerem ad summam hujus loci amplitudinem me parem eloquentiæ facultatem asferre non posse; Statueremque nihil hìc nisi multâ elaboratum, ac perpolitum industriâ depromendum; defugissem procul dubio munus: nec existimassem in erudito hoc disciplinarum omnium Theatro versari me nullis vel naturæ, vel doctrinæ tectum, munitumve præditiis. Sed confirmavit, ac prope jacentem animum erexit Confessus hic vester multò jucundissimus, atque ad literarum celebrationem adeo accommodatus, ut vel cessantes ad dicendum impellat, urgeatque nolentes. Ut igitur Optimarum Artium dignitas, ac liberalium disciplinarum splendor summopere eniteat: ut literarum studia repetantur alacrius: abundè satis mihi erit pro virili contendere, ac planum omnibus reddere, quantum semper Neapolis a literis, quantum literæ a Neapoli gloriæ, atque ornamentum retulerint. Id verò enucleatè ut præstem, illud in me probandum, illud vestro firmandum suffragio recipiam: Nullum scilicet, Nullum certius Neapolitanæ amplitudinis quàm a Sapientiâ: Nullum præclarius Sapientiæ quàm a Neapoli Testimonium. Quamobrem adeste animis AA, ac me pro literis, pro Patriâ dicentem humaniter attendite. Si minùs interim pro rei dignitate personam, ac partes, quæ meæ sunt, sustinero, tanti fuerit magnis ausis excidisse.

ET



ET sanè ut Orationis meæ vel sub initium liquidè exorsus appareat : ut ea , quæ pro maximâ hujus Urbis amplitudine , ac majestate faciunt , uni Sapientię referantur accepta ; illud perspectum vobis , exploratumque velim , quantum gloriæ semper , ac dignitatis cuique attulerit ita inter alios virtute eminere , ita ceteris claritate nominis , famæque laude præstare , ut nonnisi singulari commendationis præconio celebretur . Magnum quippe , ac prope divinum id assequi , ut quibus te Natura parem esse voluerit , ab iis virtus secernat . Hoc enim verò laudis studio trahimur omnes : hac gloriæ dulcedine ducimur , ut suo quisque altior fastigio , ac vulgi major invidiâ omnium in se ora , oculosque convertat . Nihil enim soliditatis , atque eminentiæ ea putamus habere , quæ in commune vocantur , quæ ceteris etiam labor potuit , atque industria peperisse . Hæc est veræ , germanæque magnificentiæ solida effigies , atque expressa : hic absolutissimæ amplitudinis color : eam nempe sibi gloriæ ostentationem vindicare , quæ , eo celsitatis attollat , ac singulariter supra ceteros evehat , quò altius vel nemini unquam , vel paucis quibusdam contigerit pervenisse .

Quæ cum ita sint , quid est cur hætenus ancipiti cogitatione hæc illæc in deliberando distractus hæream AA ? Firmioribus , ne argumentis agendum , ac signis , quæ orationi meæ auctoritatem afferant , ac fidem , cum habeamus firmissima ? An non suâ , in quâ versatur , luce se prodit , maxima illa , eademque amplissima hujus Urbis decora , atque ornamenta a literis potissimum esse profecta ? cum satis superque perspicuum sit , atque constet , harum ope , atque operâ per omnes honorum gradus elatam adeo in altum se sustulisse , ut singularis propemodum habeatur , ac summa .

Multa mihi , & præclarissima quidem ad vestri nominis exornationem ante oculos sæpenumero obversantur : ac meæ consuetudinis est ea crebris usurpare sermonibus , quæ ad tantæ Urbis originem , ad præcellentem Equestris Ordinis dignationem , ac lectissimum illum probatæ nobilitatis , Italici uimrum sanguinis florem , atque excellentiam conferre plurimum possunt . Cujus enim aures peregrinentur , neque in tam pervagatâ Neapolitani generis celebritate versentur ? Quis tam hospes in hac Urbe , qui nesciat quantum illa semper honori velificata sit

B

suo?

fuo? (a) Quot illa Supremos bellicæ, maritimæque rei Præfatos, Exercitus Imperatores, amplissimosque Præreges: (b) Quot illa Purpuratorum Senatui adlectos, ac summos (c) Christianæ Religionis Hierarchas; (d) Quot denique spectatæ sanctimonix Cives gloriosæ mortis benefic'o viventes Divorum Ordinibus adscriptos procreavit? Infinitè propemodum fluere sermo, qui domi, ac militiæ, terræ, marique res gestas vel carptim, cursimque delibare vellet. Quas quidem ita magnas esse fatear oportet, ut quemadmodum invidiam, ita eloquentiam omnem superare videantur; ita varias, ac summas, ut rerum diversitas intentionis aciem abruptat. Quis enim unquam ingenii fons tam exundans: quæ tanta in dicendo copia, in scribendo ubertas, in exornando facultas, quæ laudatione saltem aliquâ quæ summa sunt in hac Urbe, hoc est omnia, prosequatur ex parte? Ea quippe, ea est hujus Urbis Majestas, ut ad augendam ejus dignitatem contendisse propemodum Virtus, & Natura videatur; ea claritudinis fama, ut seculorum omnium memoriâ viveat: officiosâ posteritatis commendatione quotidie magis emetescat: Æternitatem denique ipsam arcano quodam stupore defigat.

Verùm quantumlibet satis amplam Neapolitano generi conciliaverint gloriam quæ hætenus delibavimus: tamen hoc affirmatè pronuncio, & hoc pace dicam vestrà AA Optimi, longè ampliora decora illa, atque ornamenta fuisse, quæ a literis impertita accepistis. Magna quidem ea sunt quæ pro hujus Urbis amplitudine Majores vestri gessere, omnium linguis, prædicatione-

(a) Vide Franciscum de Petris *Histor. Neapol. lib. 1. cap. 6.*, qui Livium, Blondum, Procop., Tarcagnot., Platin., Marcolin., Capac., Diodor. Sicul., Halicarnass., Villan., Ammirat., Fazzel., ceterosque plurimos refert; allegatque præcipuè Neapolitana Tabularia, vulgò della Zecca.

(b) Ex Alfons. Ciacon., & August. Oldoin. de Rebus gestis Rom. Pontif. & S. R. E. Cardinal.

(c) De Petris lib. 1. cap. 3. ex Platin., Honuphr. Pannui., Ciacon., Oldoin. &c.

(d) Ex Syllabo SS. Neapolitan. typis edito jussu Eminentissimi Cardinal. Decii Carasæ.

tionē, literis, marmoratisque laudibus celebranda. Sed tamen sunt alia majora, quibus præstantissima hæc Urbs ceteris altitudē emineat, ac singulariū se se efferat in sublime. Age porro: fidem d.ētis ea faciant, quæ fidem penitus videntur excedere, Quid verò primum loquar? aut unde potissimum exordiar? Urbis ne principia, an ejusdem incrementa commemorem? Utraque certè ea sunt, ut causæ, quàm quæ maxime, adslipulentur meæ.

Ne verò speciosius quàm veris id a me dictum putetis, respicite, quæso, quoad longissimè potest mens vestra completi, atque hujus Urbis memoriā recordamini ultimā, inde usque primas rerum origines, proximæque originibus repetentes, a quibus vestri generis stirpes, & capita deducuntur; atque inde proficiatur Oratio, unde major Neapolitanæ amplitudinis trahitur splendor, ac certius eruitur testimonium.

Et quidem si ad eximiam generis nobilitatem, ac singularem aviti nominis præstantiam illud facit apprimè, a parentibus nempe summo loco, ac splendidâ natis fortunâ ortum ducere, ac veteris prosapiæ Majores recensere: quæ unquam Neapoli quàm a literis origo nobilior? Quod nam ad Neapolitanæ amplitudinis argumentum illustrius, quàm eos vestræ Urbis conditores, ac veluti genitores habere, qui, Chalcide quamvis profecti, originem tamen suam, (a) ut memoriæ proditum, nomenque in Athenas referrent? An non id eo consilio factum putem, ut hisce fundata hæc Urbs molitoribus, Athenas ipsas (b) Doctrinarum nempe omnium Inventrices, sui generis præferret authores? Ut jam tum ab initio repetitis ab eruditissimâ Atheniensium gente natalibus, maxima hujus Urbis celebritas uni Sapientiæ deberetur.

An non sibi constitere auguria? Ecquis unquam eat inficias, negetque a magnificentissimis hisce primordiis magnam huic

B 2

Urbi

(a) Ex Jo: Villan. Neapol. Chronic. cap. 3., Raphael. Volater. Geograph. lib. 6., Tarcagnol. lib. 1., Sabell. lib. 3., Leandr. Albert. in suâ Ital., Ambros. Leon. in Histor. Nolan., Sansovin., Pontan., Benedic. Falco, Zenob. Acciajol. in Orat. de laudib. Neapol., Summontio, & Jul. Cesare Capacio Historiæ Neapol. lib. 1. cap. 3.

(b) Cicer. lib. 1. de Orat.

Urbi anthoritatis fieri accessionem, cum in amplissimo rerum omnium statu consistere, ab hoc unice pendeat, vel maxime? Ut verò pressius agamus, ne vobis assentatoris in morem imposuisse videar AA: an non in summum evasisse literarum beneficio hæc Urbs dici potuit, quæ vix in lucem edita tanquam Sapientiæ sacrarium, ac sedes est initiata? (neque enim ætatis expectandus est cursus in festinatione virtutis.) Nulla quippe recenseri potest ætas vel ultima, quin literæ non recenscantur: nusquam non Sapientiæ vel ab ipsis incunabulis non mancipata. Mancipata tantum? imo verò optimè de eâ semper merita. Quæ non exterarum gentium ductu, sed nativis quibusdam igniculis: non aliorum præceptis, sed suo propemodum Marte literis inhæavit. Quæ prius Philosophos, ac Præceptores excepit, quàm Cives: Lycea prius extruxit, quàm Domos: prius docere, quàm lucem aspicere visa est.

Vos enim jam (a) præclarissima olim Urbi huic æqueva, ac toto terrarum Orbe ab heroicis usque temporibus celebrata Gymnasia hîc testes appello: Eritis profectò, vel ruderibus obruta, eritis semper immortale Neapolitanæ amplitudinis monumentum; (b) eâ dignum recordatione, ut ne ingrata quadam temporum injuriâ deleretur, aut invidiâ posterorum reticentiâ conscriptum jaceret, viget adhuc, æternumque ad vestræ celebritatis incrementum vigeat Neapolitanæ Academiæ præ foribus tanti Operis, gloriæque memoria; & mutæ quamvis literæ illæ magnifico opere ad coronidem incisæ adhuc loquuntur, neque unquam de vestris laudibus conticescent. Eniteat enim verò, ac singulariter Gymnasium illud eniteat eâ potissimum commendatione celebrandum, quòd (c) legibus a Friderico, atque honorariis auctum locupletissimis: quòd (d) Caroli Andegaven-

(a) *De Petris lib. 1. cap. 6.*

(b) *Allusum ad eam, quæ Neapoli præ Januâ Maximâ Regii Gymnasii, Authore P. Jo: Baptista Urso Soc. Jesu legitur Inscriptio, cujus initium: Gymnasium cum Urbe natum Ulyssæ auditore inclutum, &c.*

(c) *Ex Adversariis citati Tabularii sub Friderico II. An. Domini 1238. Fascic. 93. fol. 20.*

(d) *Ex eodem Tabulario sub Carolo I. Andegav. An. Domini 1272. D. fol. 7. ter.*

vensium primi regio postmodum sumptu, ac meliore fato surrexerit : quod (a) PHILIPPO AUSTRIACORUM TERTIO , atque Inviētissimo Rege basilicè extructum se majus extulerit, magnumque ad id usque temporis spectaculum præbeat, ac maximam intuentes in admirationem traducat . Quid tum postea? an non longè magis eniteat oportet quòd in ipso Urbis exordio cum Urbe ipsâ natum luculenter ostendat , hospitem alibi Sapientiam, hîc verò non alumnam modò , sed popularem , ac civem : Civitate vel tum primò donatam cum Civitas esse cœpit ; ut exinde liqueret quanti Urbs illa futura esset in posterum , cui maximam origo ipsa cedebat in gloriam, atque adeo maxima origini laus innascebatur ; id continuò jam tum tacitâ sortis confessione affecta, quod matura paulatim ætas, ac totius vitæ labor vix aliis imperitur.

Magnum quidem est factis gradatim stipendiis primas aliquando sub Sapientiæ signis obtinere ; longè tamen aliud illud est, quod Neapoli fata indulgere , ut nullâ ad acquirendam gloriam cunctatione tyrocinium ipsum emeritis literarum decoraret insignibus; ac ne reliquas quidem urbes illi puderet assurgere, quæ ceteris illustrior oriebatur . Eò enim (imperare mihi quippe non possum, quin tibi gratuler, Urbs præclarissima) eò te præstabilis isthæc Natalium tuorum prærogativa provexit , ut extra omnem dignitatis aleam posita videaris. Tanta est originis tuæ nobilitas, ut nihil tibi honoris addiderint cetera, quæ, quamvis amplissima, consecuta es ornamenta ; nec possit Fortuna juri suo adscribere, quod natalibus tuis jamdiu debitum nascendo meruisti. Toto hoc , quantumcumque illud est , quod certè maximum est, te non intervertit, ac se se ab istius gloriæ societate secernit. Scio equidem non nisi sensim , ac leniter niti oportere quemcumque, qui ad altiores honorum gradus festinat ; nec verò statim in excelsis positus quisquam ad summum potuit pervenire. Dispar tibi Fatorum conditio : idem enim dignitatis quod vitæ principium; hoc singulare præ ceteris habuisti, impedimentum ætatis, ac naturæ nescisse: ipsaque ortus tui nobilitate fultam in ipso lucis rudimento verticem te gloriæ tenuisse , & ea quæ summa sunt non sperare, sed habere . Ad maxima siquidem festinantibus fatis hæc tibi rerum exordia debebantur.

Ita

(a) *Ex eadem P. Urfs Inscript.*

Ita profectò : ut jam tum palam omnibus fieret , Urbem hanc unicè factam ad literas , ut propemodum doctrinarum omnium magistra doceret:haberētque ab illà quo ceteri literis clarescerent: tantumque celebritatis , auctore Seneca , assequeretur, ut huc (a) sapientissima literatorum lumina ad honestam studiorum quietem appellerent. Quid enim aliud (b) Galenū ex Epidaurō, (c) e Lemno Philostratum, (d) Claudianum ex Ægypto , (e) Mantuū Virgilium , (f) Siliū Italicā, (g) Patavio Livium , (h) Romā Tullium , (i) Lucilium , ceterosque plurimos advocavit, nisi ut hic ad sapientiam clariùs informarentur ? cum is esset urbanus bonarum Artium nitor, ut (l) Pompejus ipse, quem militaris gloria Magnum , maximum verò reddidit sapientia , Romani penè pertesus, Neapolitani sermonis elegantiam libentiùs insurparet . (m) Ubinam gentium Augustus ille imperatoriā maiestate re, an Philosophi cognomento celebrior Aurelius, nisi hic Philosophiæ præceptis animum excoluit affluentiùs ? Quid ipse vitæ , morumque ubique magister Seneca sibi voluit, cum senio prope confectus hic tantum fieret auditor? (n) Quid Græcos ipsos

Nea-

(a) Ex Senecā in Epist. ex Zenobio Acciajolo in Orat. de laudibus Neapol. & Strabone lib. 3 in fine.

(b) Jo: Baptista Elifus Medic. Neapolit. de Baln. Puteol. & Summont. tom. 1. lib. 1.

(c) Idem Philostrat. in Iconib. , Petrus Lasena in Antiquo Gymnas. Neapolit. cap. 8.

(d) Capac. lib. 1. cap. 18.

(e) Petr. Crinit. de Pœt. latin. lib. 4. c. 65. , Acciajoli loc. cit. & idem Virg. in Georgic.

(f) Petrus Crin. loc. cit. , & Plin. in Epist.

(g) Capac. loc. cit.

(h) Acciajoli loc. cit. , Leonard. Aretin. in Epist. ad Martin. V. P. M. de laudib. Neap.

(i) Quintilian. lib. 10.

(l) Jo: Ant. Summonsius Histor. Neapol. tom. 1. lib. 1. cap. 6. ex Ciceron. in Epist. ad Attic. lib. 7. epist. 2. , & ex Philostrat. in Iconib.

(m) In Vita ejusdem Marc. Aurelii cap. 2 in fine.

(n) Ex Benedic. Falco de laudib. Neapol. qui Joviani Pontani testimonio utitur.

Neapolim, tanquam in studiorum suorum Matris sinum, ut Pontano visum, compulit magis quam celebritas literarum? Sapientiam quippe gens illa hæreditario propemodum jure ab hac Urbe repetebat: quòd scilicet Athenarum splendor, ac gloria cum sænore cessisse videbatur: hinc tantummodò Urbs illa dignitatis, ac vitæ superstes fuit, tanquam e cineribus emerfus phoenix, æternitatem consecutura.

Atque hoc enim verò, hoc maximè altioris mentis significavit Antiquitas, (a) cum Neapolim Parthenopen a Pallade verius, quàm a Sirenibus inauguratam voluit: perinde ac celeberrimo illo Athenarum Parthenone, hoc est Minervæ Fano, deletò, novum hic Athenæum Palladi sacrum auspiciatori siderum concursu tandem aliquando consurgeret; ubi nempe ab his Sapientiæ litaretur, qui Minervam Athenarum Deam, vel altricem colerent, vel parentem; suos profectò tanquam degeneres rejecturam liberos, qui vel a pueris præcoces literaturæ fructus non repræsentarent.

Ecquid enim verò aliud veteres illæ (b) Palladi sacræ Lampadum ardentium Palæstræ volebant? Quid Tædarum, repetitò ab Atheniensibus more, concursationes per Urbem, Lususque significabant? Quorsum hæc Neapolitanæ Juventutis oblectamenta tendebant? Quid (c) Numismata illa, quæ ad posteros cum gloriâ transferunt, Noctuis Minervæ insignibus insculpta præferebant? quid his postulabatur? quid agebatur? Nihil profectò, nisi ut luce clarius appareret, Civitatem hanc unicò se in Palladis clientelam, ac fidem vel ab initio recepisse, a quâ nempe præclarior suæ originis, atque amplitudinis testimonium fortiretur.

Pos.

(a) *De Petris lib. 1. c. 6., Idemque in Præfatione lib. 2. ejusdem Operis ad Eminentiss. Cardinal. Aloys. Cajetanum.*

(b) *Lampadicos ludos in Minervæ honorem celebratos colligit Capacius lib. 1. cap. 15. ex Pindaro in Olympic.; eosdemque Neapoli, ductò ab Atheniensibus more, in ejusdem Minervæ obsequium repetitos a Juvenibus concursantibus per Urbem ardentibus facibus, apparet ex antiquis Numismatis, in quibus Pax expressa; refertque idem Capac. loc. cit., & de Petris lib. 1. cap. 6.*

(c) *Capac. loc. cit., apud quem videre licet hujusmodi expressas Icones veterum Numismatum Neapolitanor.*

Possẽm hĩc ego quĩdem Urbẽm hanc (a) Mercurio Eloquẽtiæ Numĩni, Phœboque sacram in medium proferre ut antiquæ Nummorum (b) imagines Laureâ, ac Tripode, Caduceo, ac Citharâ insignes, ut sexcenta id genus emblemata exhibent cumulatiſſimẽ. (c) Recenſerem ſubĩde huc olim, poſthabitâ, quam coluerat, Delo, Apollinem, Muſasque de induſtriâ commigraſſe : ratum nullibi melius vel naſci laureas, vel innutrirĩ, quam Sebethĩ aquis felicibus. (d) Abs re non eſſet omnino Civitatẽm hanc Sirenũ tumulto cohoneſtatam oſtendere. Sed miſſa iſthæc conſultò faciamus, ne falſis hiſce inanis gloriæ coloribus fucum faciã veritati; Urbẽmque hanc pœticis fortasſe commentis, quam incorruptis rerũ geſtarũ monumentis feciſſe videar ampliorẽ rem. Quid enim Oratori cum fabulis? Nunquam profeſſò veræ commendationis honor adulterino gloriæ ſplendore ſe prodit; nec cum intaminatæ laudis præconio falſitas commiſcetur. Quorũ ſum hæc dubiæ fidei argumenta, cum ea ex Annalium vetuſtate eruatur memoria, ut ſupra quàm cuiquam credibile eſt Urbis huius emineant incrementa? eoque reponantur in loco, ut humano altior faſtigio, e cœlo ipſo benè ominatæ felicitatis auguriũ ſecum unâ traxiſſe credatur.

Et quĩdem ſi Natalium ſuorum tempora conſulamus, quid hiſ ad tantæ Urbis gloriã auſpicatius? ad literarũ commendationẽ magnificentius? cum inter nobiliſſimos Regnorum ortus, futura mox tot Urbium Dominatrix ampliſſima, lucẽm acceperit? Quid illi auguſtius, quid glorioſius contingere unquam poſuit, quàm (e) Salomone Rege ortam eſſe? id videlicet temporis, cum Sapientia cœlo devocata regnabat in terris. Indulgentis quippe cœli hoc fuit, ut inter Europam, Aſiamque ſua munerã partiretur ex æquo; ac dum accerſitâ e cœlo Salomonis

Sa-

(a) *Marc. Ant. Surgente in ſuâ Neapol. illuſtr. lib. 1. cap. 6., Capac. lib. 1. cap. 14., De Petris lib. 1. cap. 2.*

(b) *Capac. lib. 1. cap. 14. & 18.*

(c) *Idem Capac. lib. 1. cap. 5., Summont. tom. 1. lib. 1. cap. 5. ex Stratio lib. 3. Sylvar. Sylva 5. ad Claud. uxorem, & lib. 4. Sylv. 8. ad Julium Meneſtrat.*

(d) *Ex Strabon. lib. 5., Plin. lib. 3. & 5., Solin. lib. 2., Pontan. lib. 6., Capac. lib. 1. cap. 3.*

(e) *P. Jo. Bapt. Maſculus Soc. Jeſu in Faſtis Veter. Teſtamen-*

Sapientiâ Solymæ ditarentur, tunc profectò sui primordia fortiretur Neapolis, quæ Solymarum gloriam æmulata sapientissimam etiam paritura erat deinceps Dominatores, ac Reges: Robertum præ ceteris, Seculi sui Salomonem ab Iasone, (a) ac Baldo clarissimis Jurisprudentiæ luminibus nuncupatum; (b) Quem Sapientiæ præsertim nomine in Regnum a (c) Clemente Pontifice Maximo evectum affirmant Historiæ. Decebat enim, Neapoli ad supremæ dignitatis apicem certissimum esse per Sapientiam iter.

Hæc profectò, hæc est reptantis veluti prima Urbis infantia. Hæc semina, ex quibus tot Sapientiæ germina, Patriæ decora præclarissima, pullularunt: quæ digito nunc tantum indicata, mox Orationi meæ pondus afferent, atque ornamentum. Hæc ultima antiquæ originis ætas. Hæc factorum exordia: quæ certè ea sunt, ut non humanæ mentis industriæ, sed divinæ propemodum virtuti tribuenda esse videantur. Ea se produnt, ut nullum certius Neapolitanæ amplitudinis testimonium quam a Sapientiâ repetendum apertissimè conficiant.

Sed levi adhuc brachio egisse mihi videor, AA, non hic tantum ad metas hærendum; est quò progrediamur ulterius, ut in illustriori hæc Urbs posita monumento sui speciem præferat ampliores. Illa quippe, illa Neapolis extitit semper, ut magna, quantumvis licet, a Sapientiâ consequi potuerit decora, majora tamen in Sapientiam gratâ vice congesserit; itaque evexerit, ut nullum præclarius quam a Neapoli amplitudinis suæ nacta sit argumentum.

Sed quoniam in alteram mihi laudationis partem ingresso aliud ex alio succurrit illustrius, hoc vereor in primis, ne in tam uberi dicendi ratione æquè perdifficile mihi sit exitum, ac principium invenire. Sapientiam enim hæc Urbs talem, ac tantam erexit ad gloriam, ut nullâ re magis quam ipsâ gloriæ magnitudine factura fidem Oratio labore. Non ego hic præclarissima illa literarum lumina, quorum splendore,

C

ut

(a) *Ex Iasone Text. Is pos. ff. de acq. hered. & Baldo l. 3. C. de sũis, & legit.*

(b) *Summontius in Histor. Neapol. tom. 2. lib. 3. cap. 3. ex eodem Baldo loc. cit. & l. ut in testato C. eodem titulo.*

(c) *Clemens V. P. M. An. Dñi 1309.*

ut Terra Sole, Civitas hæc recreata est, in ordinem digesta dinumerabo. Date hanc, Sapientissima olim tantæ Urbis ornamenta, (a) Joviani, (b) Statii, (c) Syneri, (d) Marini, (e) Stasez, (f) Lyci, (g) Æschines, (h) Torquati, (i) Panormitz, (j) ceterique id genus innumeri, per quos ad gloriam, splendorem, que pristinum bonæ Artes revocatæ sunt: Date, inquam, hanc veniam Oratori accomodatam, ut temporis angustiis pressio, ac spatijs propemodum iniquis discluso, tacito mihi vestra in Patriam, in Sapientiam merita præterire liceat in præsentia. Sileo (b) Academias nostras Ulysse auditore (quanto viro Deus immortalis!) eloquentiæ, atque interioris literaturæ desiderio celebratas. Sileo (i) Apulejum illum, arcane Sapientiæ Sacerdotem Majorum testimonio appellatum, hic e Numidiâ Sirenibus innutritum: ne scilicet huic Palladis Templo suus deesse videretur Mystagogus. (k) Suâ se, vel me tacente, prodat virtute Marinus ille Philosophiæ laude præsignis, quem Neapolis civem suum, atque alumnium, Athenis Magistrum dedit, ut Proclo Platoniorum Coryphæo in Academiâ gloriosi consors laboris succederet. Eo sanè consilio, ut sapientiam, quam hæc Urbs ab Athenis hauserat, Athenis itidem in uno affluentius reddidisse videretur. Refudimus nempe Græciæ sue dona: ut disceret aliquando, crederetque experimento, temporis se beneficio dumtaxat, non ingenii gloriâ præcessisse.

Dies profectò me deficiat, novamque patiar ex copiâ ipsâ difficultatem, si quæ dici in hanc sententiam possunt, coner

-
- (a) Ex eorum præclaris Operib., quæ entant.
 - (b) Ex Scaliger in Poët. lib. 6. c. 6.
 - (c) Ex Cicero de Finib.
 - (d) Ex Plin. lib. 2. cap. 20.
 - (e) Ex Diogene, & Capoc. lib. 1. cap. 18.
 - (f) Ex Fazel. Decad. 1. lib. 2.
 - (g) Ex Giraldo in Histor. Poëtar., Petr. Crinit. de Latin. Poët. lib. 4. cap. 65; confule præterea Franciscum de Petris lib. 1. cap. 6., ubi ceteros literariâ laude florentes suffraginè recenser.
 - (h) Idem de Petris lib. 1. c. 1. & 6. ex Lycophrone Poëta Græco, & ex Inscriptione P. Drsi.
 - (i) Ex lib. 5. Antolog.
 - (k) Capoc. lib. 1. cap. 18. ex Suidâ, cujus verba refert.

ner exprimere. Quotus enim quisque est, qui tantorum hominum memoriam pro virili prosequatur? quorum ea fuit excelsitas, ut territum se (a) Concilij, ac Neapolitani Senatûs auctoritate celeberrimus ille Philippus cognomento Decius fateatur. (b) Quorum eloquentia eam sibi laudem vindicavit, ut Augustino ipsi in tertio, qui contra Academicos inscribitur libro, ad exaggeratam oratoriae Artis præstantiam explicandam, Neapolitanæ Urbis Gymnasia fuerint in proverbio.

Fuit enim verò, fuit cur Neapoli Sapiencia superbiret, cum videret se Neapolitanorum Principum, Regumque non modò Domibus, atque Aulâ, sed folio exceptam, ac sinu: non obsoletò Philosophorum pallio, sed purpurâ indutam: non sordido squalentem cultu, sed auro, gemmisque insignitam ævo meliore gaudere. Guiliehnis quippe, atque (c) Manfredis, (d) Alfonsis æquè, (e) ac Fridericis eo semper fuit in pretio, ut amplissimis illam ditarint, auxerint, amplificarent honoribus. Iis cumulatam voluerint beneficiis, ut pristinae redditæ dignitati splendidiorem aucupata sit claritatem. Noverant enim verò hi Sapienciâ clariores, quàm Regno, longè expeditiùs trita hac bonarum Artium viâ gloriæ se posse compotes fieri per compendium: cum viderent eruditum nempe pulverem, quàm militarem, ingenij aciem, quàm ferri conducere magis ad eam votorum summam, in quam a crepundiis rapiebantur. Hebescere profectò arma illa, quæ literarum splendore non enterent: cum consilio feliciùs gerantur bella, quàm manu. Quid non sibi plauderet Sapiencia, cum oculis ipsa suis usurparet eo Urbem hanc, hæc nempe (e) *Hospita Musis otia* (ut Pœtæ accinam canenti) eo litterarum numero, proventuque celebrari, ut vel una (f) Roberti

C 2

Re-

(a) *De Petris loc. cit. afferens ejusdem Philippi Decii effatum consil. 379.*

(b) *D. August. tom. 1. lib. 3. cont. Acad. c. 16.*

(c) *Summont. tom. 1. lib. 1. cap. 4.*

(d) *Consule Anton. Panormit. in Vita Alfonsi. & Speculum Boni Principis Jo: Santoni.*

(e) *Silius Italic. lib. 12. Belli Punico, secus sub init. loquens de Neapoli.*

(f) *P. Leonardus Cenuami in suâ pro Studior. Instaurat. Orat. typis editâ Neap. An. 1671.*

Regia trecentis referta laureatis Poëtarum capitibus abundaret? An non, factō jam fabulæ loco, huc Pindum cecidisse arbitraretur, ubi bicipitis Parnassi juga Pausylipo assurgerent, Sebetho cederet Hippocrene: pro Pegaso denique gentilitio Neapolitanæ Urbis Equo uteretur: Principem ipsum, grandiore Musarum, fato, pro Apolline habitura?

Quid plura? suo ne bono non gratularetur tam excellenti, cum eâ frueretur Civitate, quam Sapientissimorum hominum votis omnibus intelligeret exoptari? Quam consequi in civium numerum ascitus (a) Aulus ipse (ut ceteros silentio præteream) Aulus, inquam, Archias poëticâ ingenij gloriâ florentissimus, tot ceteroqui, Tullio teste, Civitatibus summo omnium studio expetitus, maximi honoris loco habuerit? An immortalibus illâ gaudiis perfusa non efferretur cum haberet pro certo, Urbem hanc non tam agrorum, ac soli, quàm ingeniorum ubertate præstantem, Sapientiæ magis, quàm (b) Naturæ gaudentis opus, ut Plinio visa: Virtutum verius, quàm (c) Bacchi, Cererisque certamen dici oportere? Adeo literis affluentem, ut *Eloquentia* (attendite quæ loquar, AA, cum hoc locupletissimis probatum iri testibus asseverem) *Eloquentia*, nempe, (d) *Naturæ beneficio propria Regionis esse videatur*. Quasi verò eâ Urbem hanc lege communis illa rerum omnium Parens condiderit, ut ne ipsi quidem cælo. Neapoli liceat esse non erudito. Iis semper delibatis Poëticæ flosculis satis abundanter excultam, ut (e) Mulieres ipsæ apollinari laureâ illustres nascantur ad literas: ut in spectatissimo disciplinarum omnium Museo ne hic quidem sexusa literariâ laude cessaret. Quis fieri igitur unquam potuit ut præclariorem ab alijs quàm a Neapoli suæ amplitudinis significationem habuerit, cum blando Sirenum in gremio educata, inter amœnissimos saluberrimæ hujus Oræ tractus

(a) *Capac. lib. 1. cap. 16.*, & *Summont. tom. 1. lib. 1. cap. 5. ex Cicer. in Orat. pro eodem Archiâ.* (b) *Plin. lib. 3. cap. 5.*

(c) *Ex Plin. loc. cit.*, & *Luc. Flor. lib. 1. cap. 15.*

(d) *Ex Uberto Folietâ de laudib. Neapol.*

(e) *De Petris lib. 1. cap. 6.*

(f) *Ex Scaligero lib. 6.*, *Petro Crinit.*, & *Alexandr. ab Alexand.*, qui multas Neapolitani generis Mulieres literis illustres enumerant.

Ans (a) ad Ingeniorum culturam, ut Aretini verbis hinc utar, minime accommodatos, suo hinc tanquam ex celo spiritum ducere visa sit oratoris Artis facultas?

Memoretur enim verò ad id usque temporis, summisque laudibus Roma ipsa Eloquentiæ facili Princeps efferatur. Sapientissima illa, quotquot extulit unquam, bonarum Artium lumina in lucem prodeant, ac solem. Proh Deus immortalis! quot Oratorum millia, Romæ ornamenta Reip., in conspectum cadunt! qui modus in dicendo! quæ Suadæ medulla! qualis, quantumque sententiarum subinde vibrantium concentus! quæ vis adamentatas hastas oratoris lacertis torquendas, ac robur! Verùm ut ut ubeterni Romano nomini gloriam celeberrima isthæc Oratorum frequentia compararit, an non uberiorem Neapoli comparet necesse est? cum (ut gravissimo Senecæ testimonio comperimus) (b) Rhetorum hisce nostrorum Palæstris suos Roma debeat Oratores: ex hac enim Urbe, tanquam Trojano ex equo, ad causas Romæ otandas hi sæpenumero prodire; hic eloquendi præceptis imbuti Foro deinceps se committere; ut, perpetuo propriæ claritudinis testimonio, quam (c) armis non semel Neapolis vicerat, vinceret etiam eloquentiâ. O singularem Neapolitanæ amplitudinis excellentiam! O summam gloriæ, fortunæque præstantiam! Quid enim, per vestram fidem, dici, aut excogitari potest illustrius? quid magnificentius ad laudem inveniri? Siuissent profectò suis destituta Patronis Rostræ: linguis, ac sine honore jacuisset Eloquentia, nisi per Neapolim aliquando stetitset. Par quippe, par enim verò, rationique consonum videbatur, ut Urbs illa profectò, cui civium suorum viribus, (d) atque armis Roma ipsa olim una cum Capitolio ab ipsis

C 3

bel-

(a) Leonardi Aretini in Epist. ad Martin. V. Pontif. M. de laudib. Neapol.

(b) De Petris lib. 1. c. 6., Capac. lib. 1. c. 18. et Senecæ in Epist.

(c) Idem de Petris lib. 1. c. 5., Capac. lib. 1. c. 20., Livius lib. 8.

(d) Bis Neapolitanis Armis Roma liberata est. Primò Saracenis expulsis sub Leon. IV. An. Domini 850. ut refert D. Antonini Chronic. Par. 2., Platin in Vitâ Leon. IV., Pontani, Blond. & Sigonius lib. 14. Secundò sub Adriano II. An. Dom. 860. cum Desiderio Longobard. Regi aditum ad Urbem Neapolitanæ interclusore, ut Capac. lib. 1. cap. 12., de Petris lib. 1. cap. 3.

belli faucibus, a nefario Barbarorum jugo, atque excidio semel atque iterum vindicanda reservabatur; Illa, illa inquam, jam tum per Sapientiam Romæ opitulari assuesceret. (a) Quæ toties animis cœuntibus, atque signis auxiliares ultro copias, ac vires Urbi sociare debebat, Eloquentiam quoque redderet fœderatam: non secus ac si prælusura experiretur, poneretque tanto operi rudimenta. Quamquam quid rudimentis ad hoc illa indigeret, quæ Urbem ipsam non semel erudierat? (b) Maritimæ quippe rei, ut Annalium fides consulta testatur, classisque instruendæ notitiam Neapolitanis institutionibus primò affecuta, Carthaginis Rôma velitata est olim excidio. Æquo igitur jure per veterē Urbis Magistrā senescenti prope jam Urbis Eloquentiæ consulendū.

Atque hoc enim verò, tanquam accepti beneficii sœnus, testatum omnibus voluisse crediderim amplissimum illud Romanæ felicitatis columen, Titum, inquam, Vespasianum Cæsarem Maximum, cum Imperatorio (c) propemodum sumptu collapsa nostræ Urbis Gymnasia restituit. Ut omnibus pro comperto esset hisce se meritò Academicis ævum quodammodo, Romæ nomine, prorogaturum, a quibus Rôma ipsa succum, ac sanguinem hauserat eloquentiæ. I nunc, & nega, nullum pro sapientiâ testimonium, in Sapientiam officia præclariora nulla quàm a Neapoli; cum fatearis oporteat, Urbem hanc adeo liberalibus disciplinis redundasse, ut in exterâs terrarum Orbis nationes diffusâ, Romæ quoque, hoc est in præclarissimo illo bonarum Artium domicilio, Urbis hujus beneficio, floruerint.

Sed perlevis isthæc ponderis videri cuiquam poterunt, si cum iis, quæ maxima sunt conferantur. Quid nimis antiqua consēter, cum in præsens itidem a Neapolitanis civibus, a Vobis sci-

(a) *Fœdus esse pluries ictum inter Romanos, atque Neapolitanos, Urbesque has fœderatas fuisse, Auctor est Livius lib. 8., & lib. 22. Cicer. in Orat. pro Cornel. Balbo in fin., Paul. Manut. de Antiquit. Roman. fol. 41. ex Polyb., Sigonius de Antiquo Jur. Italiæ lib. 2. cap. 14., Marin. Frez. lib. 3. cap. ult., Jo. Villan. Cronic. cap. 12. Summont. tom. 1. lib. 1. cap. 6.*

(b) *Capac. lib. 1. cap. 8. ex Polybio.*

(c) *Summont. Tom. 1. lib. 1. cap. 4., Capac. lib. 1. cap. 18., Petrus Iasena In Antiq. Gymnas. Neapol. cap. 4., eruntque ex antiquo lapide græcè inscripto, qui Neapol. ad D. Annuntiata inventus est.*

scilicet, pro Sapientiæ amplitudine argumenta ducantur expeditissima? An magni quidem ad hoc momenti mihi non erit Invisissimum semper Hispaniarum Regem, ac totius Christiani Orbis nunc etiam singulari prorsus in nos summi Numinis beneficiâ Imperatorem, CAROLUM nempe SEXTUM, rebus vel fortiter gerendis, vel æquissimè æstimandis ter Maximum solitum dictitare: (a) Eam se in hac dumtaxat Urbe Sapientissimorum hominum habere frequentiam, ut his unicè universæ Regnorum suorum administrationi satis affatim posset consulere. O dignam Austriaco Principe vocem, tantæ Urbis gloriæ opportunam, amplificatæ Sapientiæ per jucundam! quæ quidem plurimis Civitati nostræ benefactorum vinculis magis in dies ac magis obstricta, gestire propemodum videtur: cujus ego jucundissimæ voces exaudire videor quotidie, hoc ferme pacto cum Urbe ipsâ loquentis. Ego, ego illa Urbibus, ac populis innumeris expetita: honoribus decorata clarissimis: Regum opibus amplificata: Illa ego, illa sum, quæ ut ut a ceteris de me non nunquam optimè meritis magna semper benevolentiæ habuerim argumenta; Tibi tamen (liceat enim grati animi memoriam recordatione saltem aliquâ excitare) tibi, inquam, Vrbs præclarissima, majora debui, atque ampliora. Quid ego (b) illustres literatis Otiosorum tuorum laboribus Academias commemorem? quibus hoc singulare affecuta, ut otium ipsum Neapoli ne tantulum quidem arrideat nisi literis actuosum. Quid redditam Curis dignitatem, non per eos dumtaxat, quos antea ætatis tempora protulere, sed (c) per hosce præsertim, quos ex hoc eodem loci intueri mihi nunc ipsum lætitiis omnibus licet Togæ Decora, ac Fori Ornamenta ceteris aliis clariora? (d) Quod miro artis ingenio cælum mihi omnium prima Optici Tubi ope suppo-

(a) *A Viris fide dignissimis acceptum.*

(b) *Innuitur hic Academia, quæ sub celebri Otiosorum Titulo Neapoli, quam quæ maximè, sub auspiciis D. Thomæ Aquinatis præclaris semper ingeniis floruit.*

(c) *Intellige Togatos, qui ad cobonestandam Studiorum Illustrationem aderant cum habita suis Oratio.*

(d) *P. Gaspar Schotti in Magiâ Univers. Natur., & Artis Mag. Telescop. Part. 1. lib. 10. cap. 2. qui Jo: Baptista a Porta Neap. communi omnium sensu Telescopii Inventionem attribuit.*

posueris, parum est. Quod (a) Jurisprudentiæ vindex antiquos Legum Codices, quibus Florentia nomen fecit, sinu ipsa tuo complexa, hic asserueris, intra gloriam fortasse præ aliis arbitror. Illud profectò, illud est maximum beneficentiæ erga me tuæ monumentum, cui nulla finem afferet ætas, diuturnitas detrahet nulla: quòd non immortalibus modò ornatam volueris beneficiis, sed vitâ ipsâ, non secus ac parens altera, frui dederis restitutâ. An dum Italia, dum Terræ Orbis ferè omnis, fato nescio quo, misero certè, ac funesto Barbarorum incurribus, quasi tempestate quateretur, uni mihi hostilis Gothorum furor, uni mihi vesana Vandalorum rabies ignovisset? An non, tamquam si aquâ, & igni mihi esset interdictum, capitali conjuratorum odio, nequè ac Urbes, & Regna jacuisssem extincta? Jacuisssem profectò: ac bonis Artibus confesulta magni nominis dumtaxat umbram sustinuissem, nisi penè ab interitu vindicasset. Ita quippe per te felix arrisit Fortuna, ut dum gentium ubique armorum furor ad liberalium disciplinarum excidium incumberet, ac rupto veluti aggere literarum corruptela diffunderet, (b) hic unicè bonas Artes nulla barbaries infuscarer. (c) Tunc maximè Sergius ille magnæ indolis adolescens, Neapolitanæ olim Reipublicæ Dux invictissimus, non ferro magis, quàm ingeniî acumine obarmatus, fugientem excepit, afflictam erexit, perditamque, metu penitus exhausto, recreavit. Si tamen infelicissimo huic temporum cursui talis erat exitus imponendus, prope est ut exclamem tanti fuisse. Undique a Barbaris bonæ Artes ejectæ, expulsæ, extirpatæ, ut hic florentes cultu revirescerent ampliore: haberemque hic dignitatis meæ non assertores modò, sed amplificatores oppidò illustres: per quos non steteret literæ tantùm, sed maximis auctor incrementis ad summum pervenire fortunæ. Unum hic præ ceteris omnium instar tui Cœli Solem veridicis quàm fidus testem volo, Thomam, inquam, Aquinatem, uberrimum illum Theologorum Fontem: quem pro summo laudis præconio sat est nominasse: Quo duce supra homines raptâ, grandiore, veluti dominaturâ, principatumque affecta cœlo ipsi caput intuli nusquam antea gloriosior. Per hunc quip-

(a) *Summant: Tom. 1. lib. 1. cap. 4. ex Laurentio Boninsontro de Origine Neapoli.* (b) *De Patrie lib. 1. cap. 5. & 6.*

(c) *Idem loc. cit. ex Jo: Diacono in Vita S. Antonii Ep. Neap.*

quippe arcana Divinitatis adyta apertissimè patuere; ut quæ terris per te, Urbs inclyta, ævum tantum non extincta agitabam, feliciore per te quoque progressu me major assurgerem: cælumque ipsum novâ nominis Majestate complerem; exploratumque omnibus fieret, majora meæ amplitudinis monumenta nusquam potius quàm a Neapoli repetenda.

His justissimis Sapientiæ vocibus eritne quispiam qui obstat, atque obloquatur?mecumque volens non sentiat, ac libens, nullum præclarius quàm ab hac Urbe ornamentum in Sapientiam derivari? Eritne quispiam, qui in tam præcellenti gloriæ, studiorumque Curriculo omnes ætatis, atque industriæ nervos non contendat? Ad hoc enim verò hujus Academiæ celebritas: hæc loci frequentia: ad hoc parietes penè ipsi hujus Aulæ impellere quodammodo, atque hortari videntur; (a) Nolâ quippe ex Augusti Theatro lapidibus huc allatis excitati, cum parem vestris Familiis vetustatem, parem vestris ingeniis habeant amplitudinem, Familiis itidem vestris, atque ingeniis celebrari jure propemodum suo petunt, reposcunt, efflagitant. (b) Sint ingens ad gloriam incitatio hæc spirantia Bonarum Artium Simulacra: (b)Hæ Sapientissimorum Hominum Imagines ad vivum expressæ; Exprobrantibus quotidie Tectis, degeneres hîc alieno tantum frui litterarum triumpho. (b) Florescant in dies magis per te, Augustissime CÆSAR, quem in hoc tanquam Virtutum omnium Prytaneo Ducem, atque Auspicem intueor: ad Sapientiam, ad Regnum, atque adeo totius terrarum Orbis Imperium faustis Parentis Optimi, LEOPOLDI nempe Magni, auspiciis educate: florescant vetera illa litterarum ornamenta. (c) CAROLO Christianos inter Cæsares Primo, ac Magno literas postliminio reddi-

tas

(a) *P. Scipio Sgambatus in Gratulatione Seculari habitâ Neapoli An. 1620.*

(b) *Allusum ad ipsam Aulam maximam Collegii Neapol. in quâ habita Oratio: ubi nempe in Aula ipsius fronte Invictissimi Hispaniarum Regis, atque Imperatoris Augustissimi CAROLI VI., Bonarum Artium, & Sapientium Icones præ parietibus expressæ conspiciuntur.*

(c) *Vide Philip. Brietium Part. 2. Tom. 2. lib. 9. An. Domini 802. Eginard. in Vita Caroli M., Jo: de Palatio in Monarchiâ Occidentali lib. 1. cap. 7. in Elogio Caroli M.*

tas debuit olim Europa; CAROLO nunc etiam inter Cæsares Maximo literas debeat eadem amplificatas. Emergat tanto sub Principe per vos, Adolescentes Optimi, quos hic ad me cohonestandum frequentes intueor, vetus hujus soli splendor, ac gloria. Atque hic profectò (a) ubi Neapolitanorum olim triumphis destinatum, (b) Augusto spectatore inclytum, stetit aliquando Theatrum, triumphalibus bonarum Artium disciplinis iterum destinetur. (c) Hic ubi Divam HELENAM Augustam Ordo, Populusque Neapolitanus excepit, Animorum Dominatrix excipiat Sapiencia. Date hoc Patriæ, quæ magnos ad magna progemit. Date Majoribus vestris, qui vobis præluxerunt ad maxima. Jecere quidem hi tanto operi fundamenta, fastigium vobis unice commisere. Date Indoli, ac Generi: de quo veritas quàm de Deciorum familiâ dici queat: (d) *Nescit inde aliquid nasci mediocre: tot probati, quot geniti: Et quod difficile provenit, electa frequentia.* Date hoc Sapienciæ, a quâ tot decora retulistis. Atque ita profectò fiet, ut, posthabito Majorum suffragio, per vos ipsi, Nullum certius vestræ amplitudinis quàm a Sapienciâ: Nullum præclarius Sapienciæ quàm a Vobis testimonium cumulatissimè comprobetis. Dixi

-
- (a) *Summont. Tom. 1. lib. 1. cap. 4. ex quibusdam vestigiis.*
 (b) *Suetonius in Augusto.*
 (c) *Ex ingenti lapide, quem in Collegio Neapolit. videre licet cum suâ Inscriptione, cujus verba referuntur a Summontio Tom. 1. lib. 1. cap. 6.*
 (d) *Cassiodor. lib. 3. Variar. 6.*

*Ad Majorem Dei gloriam, ac Dripare
 Virginis sine labe conceptæ.*

Angelo * Pandimiglio *



restauratore *

* 825650

*

8274800

